

ВІДГУК
офіційного опонента
доктора економічних наук, професора
Арефєвої Олени Володимирівни
на дисертаційну роботу Колешука Ореста Ярославовича на тему
«Стратегічне управління інноваційністю підприємств», подану на здобуття
наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 –
економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Вивчення матеріалів дисертаційної роботи Колешука Ореста Ярославовича на тему «Стратегічне управління інноваційністю підприємств», автореферату, а також опублікованих праць за темою цієї роботи дає змогу надати загальну оцінку проведеному дисертантом дослідженню.

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковою тематикою

Підвищення ефективності функціонування вітчизняних підприємств потребує їх переходу на інвестиційно-інноваційну модель економічного розвитку. Проте, на теперішній час багато суб'єктів господарювання не застосовують таку модель у своїй господарській діяльності. Причини цього явища є різноманітними. Зокрема, до них належать відсутність у підприємств необхідних фінансових ресурсів, недостатня купівельна спроможність потенційних споживачів інноваційної продукції, низький рівень державного сприяння інвестиційно-інноваційній діяльності тощо. Однак, серед причин недостатніх обсягів цієї діяльності у багатьох підприємств України слід назвати також і відсутність у їх власників та менеджерів належних вмінь щодо стратегічного управління інноваційністю суб'єктів господарювання. Своєю чергою, ця відсутність значною мірою обумовлена тим, що вітчизняна та зарубіжна економічна наука на теперішній час ще не вирішила повністю проблему розроблення методологічних засад та дієвих механізмів такого управління. Тому тема дисертаційної роботи Колешука Ореста Ярославовича, яка присвячена вирішенню цієї проблеми, є актуальною, а виконання цієї роботи обумовлено нагальними потребами як економічної науки, так і практики господарювання.

Актуальність виконаного дослідження підтверджується також і тим, що його матеріали було застосовано при розробленні низки наукових тем Національного університету «Львівська політехніка», а саме: «Формування та використання економічного потенціалу підприємств, галузей, регіону» (номер державної реєстрації 0118U001539), в якій здобувачем удосконалено науково-методичний підхід до просторово-динамічної оцінки системи управління сучасними промисловими підприємствами; «Обґрунтування інноваційно-інвестиційних стратегій, програм і проектів розвитку господарських структур, галузей та регіонів» (номер державної реєстрації 0118U001536), в яку включено розроблений автором інтегрований механізм стратегічного управління

інноваційністю підприємств; «Економічна діагностика підприємств, галузей та регіонів у процесі забезпечення їх сталого розвитку» (номер державної реєстрації 0118U001538), в яку увійшла складена дисертантом просторово-часова модель побудови цілісної концепції дифузій інноваційності підприємств. Окрім того, матеріали дисертаційної роботи було застосовано у межах науково-дослідної роботи Української інженерно-педагогічної академії: «Управління розвитком суб'єктів господарювання на засадах інноваційної економіки» (номер державної реєстрації 0119U000326), при цьому особистий внесок автора полягає в удосконаленні характеристик трансферу технологій з університетів до бізнес-структур.

Ступень обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та результатів дисертаційної роботи

Автор аргументовано та чітко відповідно до виділених ним об'єкта та предмета дослідження поставив його мету, яка полягає у розробленні і науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних положень, науково-практичних рекомендацій щодо формування стратегічного управління інноваційністю підприємств в умовах змін зовнішнього середовища, обумовлених трансформаційними процесами, що відбуваються в економіці України, та сформулював низку завдань, розв'язання яких дисертантом забезпечили досягнення поставленої ним мети. При цьому завдання дослідження повною мірою кореспондуються з ознаками наукової новизни його результатів, що переконливо свідчить про оригінальність шляхів вирішення цих завдань, обраних автором.

Наукові положення, висновки та результати досліджень, отримані Колещуком О. Я., є достовірними й належним чином обґрунтованими. Це обумовлено, зокрема, використанням в якості теоретичної та методологічної основи виконаного досліджень значної кількості наукових праць українських та іноземних авторів, офіційних статистичних матеріалів та обробленням великого обсягу статистичної звітності підприємств. Також достовірність та обґрунтованість проведених досліджень підтверджується застосуванням дисертантом різноманітних методів наукового пізнання, а саме: абстрактно-логічного, теоретичного узагальнення, системного та історико-економічного аналізу, аналізу та синтезу, таксономії, фінансово-економічного та статистичного аналізу, кореляційно-регресійного аналізу, кластеризації, екстраполяції, графічного тощо. Окрім того, достовірність результатів досліджень підтверджена їх успішним впровадженням у практику діяльності низки українських підприємств.

Належний рівень обґрунтованості наукових положень, висновків та результатів дисертаційної роботи Колещука О. Я. обумовлено також вдалим структуруванням викладеного матеріалу, його підпорядкованості меті та завданням дослідження.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретичні засади стратегічного управління інноваційністю підприємств» виконано детальний розгляд

гносеологічних аспектів стратегічного управління інноваційністю підприємств, представлено її дефініції та складові (п. 1.1); показано генезис поняття «стратегічне управління інноваційністю підприємств» (п. 1.2); здійснено належне логіко-історичне обґрунтування трансформації наукових концептуальних поглядів на стратегічне управління інноваційністю підприємств (п. 1.3); докладно проаналізовано зарубіжний досвід формування інноваційної платформи розвитку підприємств (п. 1.4).

У другому розділі «Методологічне підґрунтя формування стратегічного управління інноваційністю підприємств» автором проведено глибоке дослідження сучасного модельного ряду оцінювання об'єктивних передумов формування інноваційності підприємств та запропоновано науково обґрунтовано систему оцінювання інноваційної рефлексії як поліструктурного стану визначення рівня сприйняття процесу інноваційності підприємств на основі інноваційної адаптивності, інноваційної активності та інноваційної гнучкості (п. 2.1); сформовано інноваційну платформу як основу формування методологічних аспектів стратегічного управління інноваційністю підприємств (п. 2.2); розглянуто різноманітні методи оцінювання ефективності формування стратегічних орієнтирів управління інноваційністю підприємств (п. 2.3).

У третьому розділі «Діагностика детермінант та передумов формування моделей розвитку інноваційності машинобудівних підприємств» автором досліджено головні тенденції розвитку машинобудівних підприємств України (п. 3.1); сформовано важливі з точки зору економічної науки та господарської практики науково-методичні аспекти оцінки рівня інноваційної рефлексії підприємств на основі просторово-динамічного підходу (п. 3.2); отримано значущі та достовірні результати щодо комплексного оцінювання інноваційної рефлексії машинобудівних підприємств, що дає можливість визначати рівень сприйняття альтернативних сценаріїв стратегічного управління інноваційністю суб'єктів господарювання (п. 3.3).

У четвертому розділі «Формування ефективної системи стратегічного управління інноваційністю машинобудівних підприємств» дисертантом запропоновано науково-практичні засади формування ефективної системи стратегічного управління інноваційністю машинобудівних підприємств, зокрема: удосконалено існуючий науково-практичний підхід до генерування ад'єктивних рішень (п. 4.1); розроблено організаційно-економічне забезпечення процесу управління інноваційністю підприємств (п. 4.2); вперше запропоновано просторово-часову модель формування інноваційності підприємств на основі концепцій дифузій (п. 4.3).

У п'ятому розділі «Концептуальні основи стратегічного управління інноваційністю машинобудівних підприємств» автором вперше розроблено інтегрований механізм стратегічного управління інноваційністю машинобудівних підприємств (п. 5.1); сформовано основи інтелектуалізації концептуально-стратегічного мислення в управлінні інноваційністю машинобудівних підприємств з використанням теорії хаосу (п. 5.2); представлено полі-об'єктивну модель стратегічного управління інноваційністю

підприємств, яку побудовано на основі когнітивних механізмів активно-адаптивного розвитку (п. 5.3); розроблено обґрунтовану комплексну систему трансферу технологій, яка виступає визначальною конгруентною основою формування стратегій управління інноваційністю підприємств (п. 5.4).

Дисертаційна робота відзначається логічністю побудови та завершеністю, сучасним науковим стилем подачі матеріалу, містить достатню кількість таблиць та рисунків.

Вивчення змісту дисертаційної роботи Колещука О. Я. засвідчує комплексний підхід до виконаного дисертантом дослідження, методологічну правильність його проведення. При цьому для усіх основних розробок здобувача, що мають прикладний характер, ним було проведено їхню верифікацію на значному масиві статистичних даних про діяльність підприємств.

Отже, результатам, поданим у дисертаційній роботі, властива повнота та логічність викладення, достатній рівень обґрунтованості і достовірності.

Наукова новизна положень, сформульованих в дисертаційній роботі

Основні положення дисертаційної роботи Колещука О. Я. характеризуються високим рівнем наукової новизни. Зокрема, до таких положень, насамперед, слід віднести ті результати, які отримано здобувачем уперше, а саме:

- на засадах гносеології, систематизації, типології та взаємозв'язку головних понять теоретичного базису дослідження було розроблено комплексний теоретичний концепт стратегічного управління інноваційністю підприємств за допомогою структурно-декомпозиційного аналізу поняття «стратегічне управління інноваційністю підприємств». Це поняття трактується автором як довгостроковий інтеграційний процес, спрямований на постійне удосконалювання діяльності підприємства, враховуючи всі релевантні зовнішні та внутрішні фактори впливу, шляхом ефективного використання потенційних ресурсів (в більшій мірі людських), які продукують креативні ідеї у векторному напрямленні економічного розвитку зі створення матеріальних і нематеріальних ресурсів та є основою динамічного розвитку підприємства (с. 58-63, п. 1.2.);

- використовуючи синхронний і діахронний підходи та моделі хвильової дифузії з урахуванням головних властивостей інноваційності суб'єктів господарювання у рамках просторово-часового процесу сприйняття інноваційності бізнес-середовищем, дисертант розробив просторово-часову модель побудови цілісної концепції дифузії інноваційності підприємств, що має дискретний і потенційний характер поширення та визначає траєкторії нерівномірності й неоднорідності соціально-економічного розвитку підприємств (с. 260-271 п. 4.3.);

- беручи за основу сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлюючих структурно-локальних механізмів та структурно-якісну систему інноваційних управлінських методів і форм, здобувач розробив інтегрований механізм стратегічного управління інноваційністю підприємств, що дозволяє корегувати

їх інноваційну поведінку, надає можливість імпульсного моделювання траєкторії соціально-економічного розвитку підприємств під впливом відповідних управлінських дій з вибором оптимального атрактора функціонування цих підприємств. (с. 317-333 п. 5.2).

Значну наукову новизну містять також і ті результати дисертанта, які являють собою певні удосконалення існуючих на теперішній час наукових положень, зокрема:

– автором було суттєво покращено існуючі науково-теоретичні основи ідентифікації та параметризації інноваційності завдяки тому, що вони згідно авторського підходу базуються на продукуванні інноваційного креативного знання, необхідного для формування нового технологічного укладу шляхом активного сприяння інноваційній діяльності із використанням як наявного, так і прихованого економічного, ресурсного, наукового, освітнього, оборонного та інших видів потенціалу конкретної економічної системи, а також і суспільства в цілому (с. 64-76 п. 1.3.);

– ґрунтуючись на аргументованій системі наукових методів вибору сукупності засобів, принципів, прийомів, форм, методик дослідження та формуючи концептуальний виклад мети й змісту дослідження, дисертант удосконалив теоретико-методологічні засади стратегічного управління інноваційністю підприємств, які, на відміну від існуючих, забезпечують отримання максимально об'єктивної, систематизованої, точної інформації про інноваційні процеси та явища та дають змогу визначати характеристики інноваційності як об'єкта наукового знання (с. 128-139 п. 2.2.);

– застосовуючи просторово-динамічний підхід до аналізування діяльності машинобудівних підприємств за напрямками, їх складовими та показниками, здобувач вдосконалив методичні аспекти оцінювання інноваційної рефлексії підприємств, які, на відміну від існуючих, дають змогу визначити ступінь цієї рефлексії як рамкової умови сприйняття машинобудівним підприємством інноваційності, виявити готовність до неї, а також компіювати можливі сценарії стратегій управління інноваційністю машинобудівних підприємств для підвищення їх конкурентоспроможності та виходу цих підприємств на нові ринки збуту своєї продукції (с. 178-191 п. 3.2);

– дисертантом вдосконалено науково-методичний підхід щодо формування організаційно-економічного забезпечення управління інноваційністю підприємств, який, у порівнянні із існуючими підходами, базується на врахуванні економіко-технологічних аспектів прогнозування інноваційної рефлексії підприємств та можливостей краудфандінгу як інноваційного інструменту модернізації фінансового забезпечення господарської діяльності, що, своєю чергою, дає змогу визначати стратегічні напрямки інноваційної поведінки підприємств з метою забезпечення інноваційної комунікації у бізнес-середовищі (с. 249-257 п. 4.2.);

– базуючись на консолідації факторного, ситуаційного, системного підходів та на функціональному концепті, автор істотно вдосконалив науково-практичні аспекти формування ефективної системи стратегічного управління

інноваційністю підприємств, які, на відміну від існуючих, дозволяють розробити раціональну організаційну структуру управління інноваційною діяльністю підприємств з метою ітерації цілей і завдань стратегічного управління інноваційністю завдяки розробці сценаріїв розвитку підприємств, які включають узгоджені й взаємопов'язані орієнтири та враховують вплив екзогенних та ендогенних чинників (с. 208-220 п. 4.1.).

Також слід відзначити належний рівень наукової новизни тих положень дисертаційної роботи Колещука О. Я., які являють собою подальший розвиток існуючих на теперішній час наукових положень, зокрема:

- автором було суттєво розвинуто систематизацію моделей та інструментів забезпечення інноваційності підприємства, яка, на відміну від існуючих способів такої систематизації, базується на врахуванні сутнісних властивостей цих моделей та інструментів (зокрема, рівня економічного розвитку, особливостей національної інноваційної системи, державних інституціональних інновацій тощо) у контексті підвищення інноваційної активності підприємств, покращення культури підприємництва та зростання інноваційного потенціалу підприємств (с. 141-152 п.2.3.);

- на засадах підтвердження економічної доцільності побудови адаптаційних моделей із застосуванням когнітивного моделювання стратегічних сценаріїв управління дисертантом було розвинуто науково-практичний підхід до моделювання процесів розвитку інноваційності машинобудівних підприємств у стратегічному контексті, який, на відміну від існуючих, дає змогу виявити якісні характеристики та закономірності взаємодії підприємств із тими соціально-економічними системами, які зумовлюють економічну етимологію інноваційності задля утворення стійкого бізнес-середовища в умовах, коли відбувається інтелектуально-інформаційна конкуренція (с. 334-352 п. 5.3.);

- дисертантом було розвинуто науково-практичні аспекти інтелектуалізації стратегічного мислення щодо управління інноваційністю машинобудівних підприємств, які, порівняно із наявними, базуються на теоретико-дедуктивно-системній основі формування інноваційності, яка передбачає типологізацію інновацій, аналізування інноваційності підприємств, розробку моделей науково-технічного прогресу, врахування характеристик інтелектуальної та інноваційної діяльності при побудові виробничих функцій, розробку моделей економічного зростання із урахуванням інноваційної рефлексії, моделювання дифузії інновацій та раціональної поведінки, що є підґрунтям для продукування креативних поглядів на розвиток підприємства на засадах інноваційного мислення його персоналу та досягнень науково-технічного прогресу із застосуванням теорії хаосу (с. 306-325 п. 5.2).

Високий рівень наукової новизни результатів дисертаційної роботи Колещука О. Я. свідчить про його спроможність провадити плідні наукові дослідження та високу ерудованість у всьому колі питань виконаної дисертаційної роботи.

Теоретико-методологічна та практична цінність дисертаційної роботи

Теоретико-методологічна цінність результатів виконаного дослідження полягає у тому, що ці результати дають змогу суттєво поглибити розуміння складних закономірностей, які лежать в основі формування інноваційності підприємств та стратегічного управління нею.

Теоретичне значення основних положень дисертації підтверджується їх використанням у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» під час викладання дисциплін: «Інноваційний розвиток підприємства», «Стратегічне управління підприємством», «Потенціал і розвиток підприємства», «Економіка та організація інноваційної діяльності», а також виконання курсового проекту «Економіка та організація інноваційної діяльності підприємства» для студентів напряму підготовки 051 «Економіка» (довідка про впровадження № 67-01-265 від 10.02.2020 р.).

Практична цінність теоретико-методологічних положень та науково-практичних рекомендацій, наведених у дисертаційній роботі, полягає у можливості їхнього використання при формуванні інноваційної політики та при розробленні інноваційних стратегій підприємств та установ, що підтверджується відповідними довідками про застосування цих положень та результатів в діяльності: Державного підприємства «Східний експертно-технічний центр держпраці» (довідка № 01-06/796/1-01 від 03.12.2019 р.); ТОВ «АМГ-ІНВЕСТ» (довідка про впровадження № 08/455 від 29.08.2019 р.); Виконавчого комітету Харківської міської ради (довідка № 08/25/281/2-20 від 31.01.2020 р.); ТОВ «Харківтрансмашпроект» (довідка про впровадження № 158/С-1 від 15.10.2019 р.); Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (довідка № 01/16 від 31.01.2020 р.); ТзОВ «Пам'ять» (довідка № 20-03/2 від 10.12.2019 р.); ТзОВ «Захід-Буд-Сервіс» (довідка № 117 від 07.11.2019 р.), ТзОВ «Вамир-Гал» (довідка № 1102-01 від 03.12.2019 р.), ПП «Укртексколор» (довідка № 27/02/12-01 від 20.11.2019 р.), ПП «Автотехнобудсервіс» (довідка № 31/2-15 від 11.12.2019 р.), ТзОВ «Моршинська Дубрава» (довідка № 10-01-01 від 14.10.2019 р.); ТзОВ «Будівельна компанія АЛТУМ» (довідка № 02/30 від 02.10.2019 р.); Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз (довідка № 1271/09-16/01.1/20 від 30.04.2020 р.).

Повнота викладених наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації дисертаційної роботи достатньо повно висвітлено здобувачем в 51 авторській публікації, серед яких: 1 одноосібна монографія, 1 стаття у колективній монографії; 26 статей у наукових фахових виданнях України, із них 25 – у виданнях, внесених до наукометричних баз даних; 2 статті у зарубіжних виданнях; 1 – у інших виданнях України; а також 20 тез доповідей у збірниках за матеріалами конференцій. При цьому загальний обсяг публікацій складає 36,01 друк. арк., із яких особисто здобувачеві належить 31,34 друк. арк.

Кількість друкованих праць, їх обсяг і якість повністю відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України, які висуваються до докторських дисертацій. Ці праці належним чином розкривають зміст виконаного дослідження, його наукову новизну, а також результати, які виносяться на захист.

Основні положення та висновки проведеного Колешуком О. Я. дисертаційного дослідження протягом 2011-2020 рр. розглянуто та схвалено на низці міжнародних науково-практичних конференціях.

Вивчення змісту дисертаційної роботи та автореферату дисертації дає підстави стверджувати про те, що існує відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Текст автореферату задовольняє вимогам МОН України, передає основні положення дисертації та не містить відомостей, що не представлені в дисертаційній роботі.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Не заперечуючи в цілому високий рівень теоретичних і методичних положень та практичних рекомендацій, представлених у дисертаційній роботі, обґрунтованість поданих висновків і пропозицій, тим не менш, вважаю за необхідне виділити певні дискусійні положення та зауваження:

1. На с. 46 дисертації її автор розглядає інноваційність як комплексний процес створення, поширення і використання нових креативних ідей. Отже, виділяються три головні напрями інноваційності. У той же час, на рис. 1.4 на с. 45 представлено зовсім інші напрями, які не повністю кореспондуються із запропонованим тлумаченням інноваційності. Також дискусійними є наведені на рис. 1.6 на с. 48 складники сутності впровадження інноваційності на підприємстві. Наприклад, автор відносить до них збільшення обсягів виробництва та частки ринку. Видається, що ці складники характеризують не сутність, а результати впровадження інноваційності через підвищення якості інституціонального середовища.

2. У цілому не заперечуючи запропоновану автором на с. 50 класифікацію видів інноваційності підприємства, слід відзначити, що за більшістю ознак представлена класифікаційна схема у подальшому дослідженні не використовується як основний елемент прийняття управлінських рішень при виборі напрямку удосконалення. Крім того, за деякими ознаками, наприклад – за рівнем новизни, ці доцільно розглядати за видами інновацій, а не за типами інноваційності.

3. За результатами проведених ґрунтовних досліджень автором розроблено теоретико-методологічні аспекти стратегічного управління інноваційністю підприємств (стор. 142-144, рис. 2.17-2.19). Автором доведено, що в умовах турбулентного конкурентного середовища ключовою метою діяльності підприємства є ефективне впровадження інноваційності задля забезпечення нової якості економічного розвитку та конкурентоспроможності підприємства, однак було б доцільним уточнити, які саме прийоми, принципи, методики

дослідження є найважливішими (базовими) в управлінні інноваційністю підприємств при досягненні підвищення їхньої ефективності.

4. Розглядаючи на с. 162-169 тенденції розвитку машинобудівних підприємств України, автор зосередився переважно на розгляді динаміки обсягів реалізованої продукції вітчизняного машинобудування, а також кількості машинобудівних підприємств. Слід було розглянути також і інші показники їх діяльності, зокрема, фінансові результати та такі, які відображають наявну інноваційну активність підприємств. Також не зрозуміло, в цінах якого року подані вартісні показники у табл. 3.1.

5. На с. 229-248 наведено результати трендового прогнозування інтегрального показника інноваційної рефлексії низки підприємств. Проте, автор недостатню увагу приділяє причинам очікуваних майбутніх змін цього показника, тоді як представлена ним у розділі 3 методика розрахунку інтегрального показника інноваційної рефлексії у принципі надає такі можливості.

6. Автором в рамках розробки просторово-часової моделі побудови цілісної концепції дифузії інноваційності підприємств (рис.4.40, стор. 270 дисертації, рис. 5, стор. 20 автореферату) подано методологічні основи формування ефективності інноваційності підприємств, які враховують їхні основні інноваційні властивості, визначають його еволюційні стадії життєвого циклу, але з нашої точки зору необхідно було б зосередити увагу саме на дифузійних процесах в системі інноваційного управління розвитком, тому що точки та зони системного розходження напрямів інтенсивного розвитку підприємств викликають певний науковий інтерес та мають принципово визначальний характер під час розробки ефективних управлінських, зокрема, маркетингових, рішень.

7. На с. 278 дисертант відносить до методологічних питань, що потребують опрацювання стосовно особливостей кластерних об'єднань, зокрема і механізм організації взаємодії між учасниками кластеру. Однак, у подальшому матеріалі підрозділу 5.1 цьому питанню увага приділяється недостатньо. Автор будує три кластери машинобудівних підприємств залежно від рівня інтегрального показника їх інноваційної рефлексії, але як відбуватиметься взаємодія між учасниками цих кластерів та врахування їхніх інтересів не розглядає.

8. Розроблені дисертантом когнітивні механізми активно-адаптивного розвитку в межах полі-об'єктивної моделі стратегічного управління інноваційністю машинобудівних підприємств (с. 334, п. 5.3), є науково цінними. При цьому, у запропонованій розробці доцільно було б систематизувати низку обмежень щодо застосування даної моделі, з якими стикатиметься оцінювач, що дозволить йому розширити компетенції із застосування теорії обмежень і хаосу.

Проте, вищезазначені дискусійні положення та зауваження не знижують загальне позитивне враження від дисертаційної роботи, яка характеризується високим науковим рівнем та містить вагомий науковий результат.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Колещука Ореста Ярославовича «Стратегічне управління інноваційністю підприємств» є цілісною, завершеною, кваліфікованою, самостійно виконаною науковою працею, яка містить повною мірою обґрунтовані науково-практичні результати, які надають суттєвий внесок у розвиток економічної науки. В результаті виконаних дисертантом наукових досліджень було удосконалено існуючі та розроблено нові методологічні положення й прикладні аспекти забезпечення формування стратегічного управління інноваційністю підприємств.

Матеріали кандидатської дисертації здобувача в докторській дисертації не використовувались.

Дисертаційна робота та автореферат виконані із дотриманням наукового стилю їх написання, відповідають вимогам до їх оформлення та достатньо відображають зміст отриманих дисертантом наукових результатів.

Зміст дисертаційної роботи відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Таким чином, дисертаційна робота за її змістом та оформленням відповідає вимогам п.п. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24.07.2013 р. (зі змінами і доповненнями), а її автор, Колещук Орест Ярославович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

завідувач кафедри економіки
повітряного транспорту
Національного авіаційного університету,
МОН України,
д. е. н., професор

 О.В. Ареф'єва

